

Bilgi ve Belge Çalışmaları: Özel Arşivlerde Teori ve Uygulama

Information and Records Studies: Theory and Practice in Private Archives

Özhan SAĞLIK

Makale Bilgisi / Article Information

Bu makaleye atıf yapmak için / To cite this article:

Sağlık, Ö. (2017). Bilgi ve belge çalışmaları: Özel arşivlerde teori ve uygulama [T. Karatepe, E. Yılmaz Şentürk ve V. Saydam tarafından yayına hazırlanan *Bilgi ve belge çalışmaları: Özel arşivlerde teori ve uygulama* başlıklı kitabın değerlendirmesi]. *Bilgi Dünyası*, 18(2), 231-234. doi: 10.15612/BD.2017.630

Makale türü / Paper type: Kitap Tanıtımı / *Book Review*

Doi: 10.15612/BD.2017.630

Geliş Tarihi / Received: 05. 12. 2017

Kabul Tarihi / Accepted: 07.12.2017

Elektronik Yayınlanma Tarihi / Online Published: 26.12.2017

İletişim / Communication

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği / University and Research Librarians Association
Posta Adresi / Postal Address: Marmara Sok. No:38/17 06420 Yenışehir, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY
Tel: +90 312 430 03 61; Faks / Fax: +90 312 430 03 61; E-posta / E-mail: bilgi@bd.org.tr
Web: <http://www.bd.org.tr/index.php/bd/index>

TANITIM - ELEŞTİRİ / REVIEWS

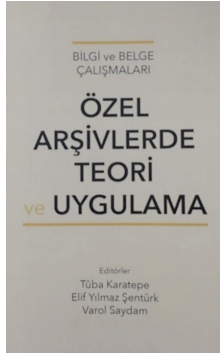
Kitap Tanıtımı / Book Review

Bilgi ve Belge Çalışmaları: Özel Arşivlerde Teori ve Uygulama **Information and Records Studies: Theory and Practice in** **Private Archives**

Tuba KARATEPE, Elif YILMAZ ŞENTÜRK, Varol SAYDAM (Ed.)

İstanbul: 2017, 293 s.

ISBN: 978-605-201-524-7

As well as the theory, practice is very significant in a technical science like recordkeeping. It has known that if theory and practice carry out together more successful results will obtain in this discipline. Rather than presenting theory and practice separately, offering them by assembling has been standing as a critical need. In this book, different issues related to theory and practice in private archives has been presented to researchers

Arşivcilik gibi teknik bir bilim dalında teoriyle birlikte uygulama da oldukça önemlidir. Bu bilim dalında teori ve uygulama birlikte yürütüldüğünde daha başarılı sonuçların alındığı bilinmektedir. Çünkü, öğrenilen teori sahadaki uygulamalarla bir anlam kazanmaktadır. Teori olmadan yapılan uygulamalar yeteri kadar

temellendirilemeyecek, uygulama olmadan açıklanan teoriler ise yeteri kadar etkili olamayabilecektir. Teori ve uygulamanın birbirinden ayrı olarak sunulmasından ziyade, bir araya getirilerek takdim edilmesi ciddi bir ihtiyaç olarak karşımızda durmaktadır. Elimizdeki kitapta, özel arşivlerdeki teori ve uygulamaya ilişkin farklı meseleler bir araya getirilerek araştırmacılara sunulmuştur.

Kitapta 10 bölüm bulunmaktadır. Birinci bölümde Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Arşiv Görevlisi Neslihan Aracı Güler'in "İstanbul'daki Bilgi ve Belge Merkezlerinde Bulunan Şahıs Arşivleri Üzerine Bir İnceleme" adlı yüksek lisans çalışması yer almaktadır. Bu çalışma yüksek lisans düzeyinde olsa da, oldukça kapsamlı olup, konu ile ilgili çalışanların başvurduğu kaynaklar arasındadır.

Çalışmanın ikinci bölümü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Handan İnci tarafından kaleme alınmıştır. İnci, "Yazar Arşivleri Bize Ne Söyler" adlı çalışmasında yazar arşivlerinin önemine dikkat çekerek bu arşivlerin içerdiği bilgilere örnekler vermiştir. Bu örnekler daha çok Ahmet Hamdi Tanpınar'ın arşivine yöneliktir.

Üçüncü bölümde, Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Araştırma Görevlisi Varol Saydam, Ahmet Hamdi Tanpınar Evrakı'nın sayısallaştırılması sürecini açıklamıştır. Sayısallaştırma sürecinde kullanılan cihazlar, benimsenen ilkeler, belgelerin tanımlanmasında kullanılan üstverilerin belirtildiği görülmektedir. Bu üstverilerin diğer şahıs arşivlerinin sayısallaştırılması projelerinde de kullanılabileceği ifade edilebilir.

Sahaf Emin Nedret İşli'nin, özel arşivlere ve nadir eserlere bir sahaf bakış açısıyla yaklaştığı mülakatı kitabın dördüncü bölümünde görmekteyiz. İşli, karşılaştığı şahıs arşivlerinin durumunu açıklamakta; genel manzarayı ifade etmektedir. Bununla birlikte, yeteri kadar doğru kullanılmayan terimler, özel arşivlere ve nadir eserlere yeteri kadar kıymet verilmeyişi gibi sorunların da dile getirildiğini görmekteyiz. İşli'nin çalışması, bu hususlara vurgu yapması bakımından dikkate değerdir.

Beşinci bölümde, Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı Kurucu Üyesi Aslı Davaz'ın "Özel Arşivlerin Kurumsallaşması" adlı çalışması yer almaktadır. Davaz, kadın arşivlerinin tarihsel geçmişini açıklayarak Kadın Eserleri Kütüphanesine bağış olarak gelen Necile Tevfik Özel Arşivi'nin tasnif edilmesi sürecini aktarmıştır. Bu çalışma, bir özel arşive gelen bağış evrakının nasıl tasnif edilerek kataloglanacağı hususunda arşivcilere fikir verebilecek niteliktedir.

İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Doktora Öğrencisi Seher İnceoğlu, "Efemera Kavramı ve Avrupa'daki Bilgi Merkezlerinden Örnekler" adlı çalışmasında efemera'yı açıklayarak Avrupa'da efemera koleksiyonlarından örnekler sunmuştur. Efemera, "çok sayıda baskısı yapılan ve dağıtılan ancak kitap, broşür ve dergi gibi malzemenin dışında kalan, özel bir zamanda ve özgün bir amaç için üretilen, acil bir kurumsal eylemi gerektirmeyen, dosya bağı kopartıldığı ya da olmadığı için parça halinde derlenen ve sonradan oluşturulmuş bir koleksiyon içine yerleştirilebilen, standart arşiv sınıflandırma ilkeleri uygulan(a)mayan, yararlılığı değişken olan, birincil ve ikincil kaynak niteliği taşıyan, gerçek değeri zamanla anlaşılan yazılı, basılı, resimli ve elektronik materyal" (Somer ve Keskin, 2012, s. 446) olarak tanımlanmaktadır. Yedinci bölümde ise Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Doktora Öğrencisi Özkan Güner, özel arşivlerin düzenlenmesinde bir yol haritası denemesi sunmaktadır.

Sekizinci bölümde Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Tuba Karatepe, aynı bölümden araştırma görevlileri Dr. Elif Yılmaz Şentürk ve Varol Saydam ile Marmara Üniversitesi İletişim

Fakültesi Gazetecilik Bölümü Öğretim Üyesi Levent Eldeniz ve aynı fakültenin Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü Öğretim Üyesi Serkan Kırılı, Marmara Üniversitesi Görsel Bellek Projesi'nin safhalarını açıklamaktadır. Bu projede takip edilen yöntemler açıklanmış, kullanılan yazılım ve cihazlar belirtilmiş, malzemelerin tanımlanmasında kullanılan üstveriler ifade edilmiştir. Projede karşılaşılan problemlerin de belirtildiği gözlenmektedir. Çalışmanın, görsel bellek projesi düzenlemek isteyenler için oldukça aydınlatıcı olduğu görülmektedir.

Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Araştırma Görevlisi Dr. Elif Şentürk Yılmaz, Meşihat Arşivlerindeki personel sicil dosyalarının tanımlamaya olan etkisini dokuzuncu bölümde açıklamaktadır. Onuncu ve son bölümde ise Özkan Güner, ontolojik tabanlı arşivsel tanımlamaya dikkat çekmektedir. Ontoloji, belirli bir alandaki kavramları ve bu kavramların özelliklerini, birbirleriyle olan ilişkilerini ifade etmektedir. Ontoloji sayesinde sınıflandırmanın da ilerisinde kavramlar arasında semantik ve mantıksal ilişkiler kurulabilir. Bu ilişkileri kurarak bilgi taşıyıcılarının daha kapsamlı bir şekilde tanımlanması mümkün görünmektedir. Çalışma, arşiv malzemesinin ontolojik tabanlı tanımlanmasıyla arşivsel bilgi analizinin yapılabilirliği konusunda çeşitli tartışmaları gündeme getirmektedir.

Kitap, özel arşivler konusundaki çeşitli teori ve uygulamaya yönelik sorunları araştırmacılara sunmaktadır. Genelde teorik ve uygulamaya ilişkin çalışmaların birbirinden ayrı ayrı yayınlandığı görülmektedir. Bu kitapta, teorik ve uygulamaya yönelik çalışmaların harmanlandığı gözlenmektedir. Kitaptan ve bu kitabın mütevazı tanıtımından, bilgi ve belge yönetimi sahasındaki pek çok alana dair teorik ve uygulamaya ilişkin çalışmaların yayınlanması konusunda bir farkındalık yaratması beklenmektedir.

Kaynakça

Somer, Ş. N. ve Keskin, İ. (2012). Bir bilgi kaynağı olarak efemera ve türleri. *Bilgi Dünyası*, 13(2), 437-456. <http://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/78/74> adresinden erişildi.

Uzman Özhan SAĞLIK

*Uludağ Üniversitesi
ozhansaglik@uludag.edu.tr*